

átadottnak nyilvánító, illetőleg azt bírói őrizetből utalványozó végzésért, az aljelzőlog bekebelezése iránt a telekkönyvi hatósághoz intézett megkeresésért, ingó vagyronra vonatkozó árverési hirdetésménynek a végrehajtást szervező és bérbeadó részére történő kézbesítésért, értékpapírok és okiratok lefoglalása esetében a foglalásnak minden egyes értékpapírok feljegyzéséért, felülfoglalás esetében a korábbi foglaltató meghallgatásáért zárgondnok javaslatba hozatala iránt stb. Ezenfelül irodai díj illeti meg a jegyzőkönyv lemásolásáért, a másolat hitelesítéséért, a felek által kért levélbeni értesítésért.

A végrehajtó költségkövetelésére vonatkozó fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemért, ha a követelés összege 5 P-t nem halad meg 30 f., ha a követelés 5 P-nél nagyobb, de 10 pengőt nem halad meg 40 f., ha a követelés 10 P-t meghalad, 50 f. illeti meg a végrehajtót. A fizetési meghagyás alapján előterjesztett végrehajtási kérvény minden egyes példányáért a bírósági végrehajtó részére a készkiadáson felül 10 f. állapítandó meg.

A fenti díjakon felül a végrehajtó felszámíthatja a díjazással járó munkálatoknál felhasznált papírok és nyomtatvány *beszerzési árát*.

Ha *előterjesztés* folytán a bírósági végrehajtó a bíróság felhívására jelentést tesz, vagy a bíróság előtt megjelenik és a bíróság az előterjesztést alaptalannak találja, a végrehajtó díjat számíthat fel, melynek összegét a bíróság állapítja meg.

A bírósági végrehajtó *fuvardíját* a kir. törvényszék elnöke állapítja meg.

A Phönix Életbiztosító Társaság belföldi életbiztosítási állománya vonatkozó 1936. június 27. napján hatályba lépett 4040/1936. M. E. számú rendelet (B. K. 146.).

A 2310/1936. M. E. sz. rendelet, valamint ebben az új rendeletben foglalt szabályok alkalmazása szempontjából az új rendelet meghatározza, hogy *mely életbiztosítási szerződések tartoznak a Phönix belföldi állományába*. E szerint a társaság magyarországi fiókjának üzletköréhez tartozó életbiztosítási szerződéseknek kell tekinteni azokat a szerződéseket, amelyeket a társaság belföldi fiókja kötött, feltéve, hogy a szerződés értelmében a szerződő fél a díjat belföldön köteles fizetni és a társaság szolgáltatásait ugyancsak belföldön tartozik teljesíteni. A biztosított kérelmére ezen felül a belföldi életbiztosítási állományhoz kell sorozni olyan életbiztosítási szerződést is, mely szerint a biztosítási díj vagy a biztosítási összeg külföldön vagy vagylagosan külföldön vagy belföldön fizetendő ugyan, a díjakat azonban a belföldi fióknál fizették vagy azokat illetőleg a megfelelő díjtartalékot ide átutalták. E kérelmet a rendelet hatályba lépésétől számított 3 hónap alatt a biztosító magánvállalatok állami felügyelő hatóságánál kell előterjeszteni. Abban a kérdésben, hogy valamely biztosítási szerződés a belföldi állományhoz tartozik-e, vita esetében —

bírói út kizárásával — a felügyelő hatóság határoz. A kényszerfelszámolás joghatályát 1936. április hó 9. napján beállottnak kell tekinteni.

A Pénzüntézeti Központ mint gondnok az 1936. június 30. napjának megfelelő mérleget elkészíti, megállapítja az alkalmazottak illetményeire és nyugellátására a rendelet szerint csökkentett összeget és a lebonyolítás költségeit és az ezt meghaladó követeléseket a tartozásokkal szembeállítva megállapítja, hogy milyen arányban állanak a fennmaradó tartozások a fennálló követelésekkel, és ennek megfelelő fedezetet jelöl ki a nem biztosítás jellegű hitelezők kényszerfelszámolás útján való aránylagos kielégítése céljából. Az ezután fennmaradó vagyon a belföldi életbiztosítási állomány díjtartalékának fedezetéül marad lekötvé.

A társaság az egész belföldi vagyonát vagy annak egy részét és egyuttal belföldi biztosítási állományát is a felügyelő hatóság által a belföldi üzletvitellel megbízott személy (gondnok) a felügyelő hatóság jóváhagyásával a biztosítási szerződések alapján jogosítottak hozzájárulása nélkül *más biztosító vállalatra átruházhatja* akkor is, ha az ingatlanvagyon tulajdonjogáról, vagy ingatlanra vonatkozó más jogáról van szó, akár a Phönix Életbiztosító Társaság magyarországi fiókja javára, akár a külföldi főintézet vagy általánosságban a Phönix Életbiztosító Társaság javára van a telekkönyvben bejegyezve. *Az átvett biztosító vállalat a Phönixnek mint átruházónak kötelezettségéért a belföldi biztosítási állományba tartozó biztosítási szerződések alapuló kötelezettségeket kivéve, csak annyiban felel, amennyiben azokat kifejezetten elvállalja.* Ez nem érinti az átvett vagyont terhelő zálog-, jelzálog- vagy megtartási jogot. A felügyelő hatóság az életbiztosítási szerződésben kikötött *kötvény visszavásárlási vagy kötvénykölcsönadási kötelezettségét meghatározott időre egészben vagy részben felfüggesztheti és a felfüggesztés időtartamát meghosszabbíthatja.* A társaság által a biztosítási díjak beszedésére e rendelet hatályba lépése előtt adott megbízások kártérítési igény nélkül *hatályukat veszítik és hatálytalanná válnak* a rendelet hatálybalépése előtt kötött olyan megállapodások is, amellyel a társaság a rendelet életbelépése utáni időben esedékes díjak beszedése címén juttatás, megtérítés vagy kedvezmény szolgáltatására kötelezte magát. Az ügyletszerzési jutalék kiegészítését vagy felemelését nem lehet követelni azon az alapon, hogy a társaság eredeti kötelezettsége a szerződő fél irányában e rendelet értelmében csökkent.

A felügyelő hatóság a vagyonátruházás jóváhagyásáról a hivatalos lapban hirdetményt tesz közzé.

Az a szerződő fél, aki a hirdetmény közzétételéig a társaság magyarországi belföldi életbiztosítási állományához tartozó biztosítási szerződést kötött, *a szerződést a társasággal szemben felmondás vagy elállás útján nem szüntetheti meg* és a díjfizetés elmulasztása okából a szerződést a társasággal szemben felmondottnak nem tekintheti

(1927: X. t.-c. 10. §.). Az 1936. április 8.-a után, de e rendelet hatályba lépése előtt történt felmondás és elállás is érvénytelen és ez idő alatt *esedékes díj fizetésének elmulasztásával a szerződést felmondottnak tekinteni nem lehet.* Az ebben az időben esedékes díjat a fél megfizetni kötele és a díj fizetésére és a késedelem következményeire az 1927: X. t.-c. 4—5. §-ának megfelelő rendelkezései nyerne alkalmazást. Ha a szerződő fél, akinek felmondása vagy elállása az előbbiekből értelmében érvénytelen, 1936. április 8. napja után e rendelet hatályba lépéséig *más biztosító vállalattal életbiztosítási szerződést kötött, ettől a vállalathoz intézett írásbeli nyilatkozattal elállhat, mintha a szerződést meg sem kötötte volna.* A biztosító vállalat a szerződő felet eziránt nyilatkozattételre felhívhatja, mely esetben a szerződő fél elállási jogát a felhívás postára adásától számított 15 nap alatt gyakorolhatja. *Felhívás hiányában a fél a szerződéstől 1936. november 15-ig állhat el.* Elállás esetén a fél által teljesített fizetéseket a vállalat 15 nap alatt megtéríteni tartozik. A *Phönixxel kötött életbiztosítási szerződéstől elállani nem lehet* azon az alapon, hogy a társaság az életbiztosítási szerződésen alapuló jogait és kötelezettségeit a jelen rendelet értelmében más biztosító vállalatra ruházta át.

A szerződő fél szolgáltatása és a társaság ellenszolgáltatása az életbiztosítási szerződésekre nézve a felügyelő hatóság által jóváhagyott díjtáblázat, illetve a 130.623/1923. P. M. sz. rendelet 13. §-a alapján bemutatott és a felügyelő hatóság által nem kifogásolt bejelentés megfelelő díjtételéhez igazodik. Ha a társaság alacsonyabb díjtételt kötött ki, úgy a társaság szolgáltatása a törvényszerű mértékre száll alá. A szerződő fél azonban a társaság részéről kötelezett szolgáltatást fenntarthatja, ha a megfelelő magasabb biztosítási díjat és az elmúlt időtartamra nézve a díjtartalékkülönbözetet megfizeti. Ezt a jogot a szerződő fél legkésőbbben a szolgáltatások mértékének csökkentését közlő ajánlott levél postára adásától számított *30 nap alatt gyakorolhatja.* Ha a társaság a szerződő féllel szemben magát a törvényest meghaladó szolgáltatásokra kötelezte, a szolgáltatások a megfelelő mértékre szállanak le. Ha a társaság olyan biztosítási módozatot vett alapul, mely a társaság részére jóváhagyott üzleti tervben nem foglaltatik, illetve a nem kifogásolt bejelentésben nem szerepel, és az alkalmazott díjtétel a törvényszerű díjtétel mérvénél alacsonyabb, a társaságnak ily szerződésen alapuló kötelezettségei megfelelően leszállíthatnak. Ha a díjat nem pénzben állapították meg, úgy a szolgáltatás mértékét bírói út kizárásával a felügyelő hatóság jóváhagyásával a gondnok határozza meg. E rendelkezések akkor is alkalmazandók, ha a biztosítási összeg e rendelet hatályba lépése előtt esedékessé vált, de azt még nem fizették ki. Az ingyenes kötvény hatálytalan.

A felügyelő hatóság *a társaság biztosítási szolgáltatásait a megállapított díjtartalék fedezeti hiánymértékéhez képest leszállíthatja és vagy e helyett a biztosítási tartamot meghosszabbíthatja.* A szer-

zöldő fél azonban tartam meghosszabbítás esetében kérheti, hogy a biztosítási szerződésben eredetileg meghatározott tartam lejártakor a biztosítási összeg helyett szolgáltatassák ki neki a meghosszabbított tartamnak megfelelő, az eredetileg meghatározott tartam végén fennálló teljes díjtartalékot. A fenti változásokról, az időtartam meghosszabbításáról, vagy a szolgáltatás leszállításáról az érdekelt fél ajánlott levélben értesítendő. A biztosított az értesítés postára adásától számított 30 nap alatt panaszt adhat be a felügyelő hatósághoz. A panasz tárgyában bírói út kizárásával a felügyelő hatóság határoz.

A nem pengőösszegben meghatározott kötelezettségeknek pengőre átszámítása akár aranyzáradékkal kapcsolatban, akár a nélkül, 1936. június 30. napjával a következőkben történik:

12.500 koronát 1 pengővel 1—1 aranykoronát pedig 1.16 pengővel kell egyenlőnek venni. A külföldi pénznemben meghatározott összeget annak megfelelően kell pengőre átszámítani, amint a kötelezett az 1936. március 1. napján folyamatban volt biztosítási évnél az ezt megelőző szakára a fizetést teljesítette. Ha erre az időszakra fizetés nem volt esedékes, úgy a külföldi pénznemben meghatározott összeget a MNB. által 1936. június 30-án jegyzett pénz- és áruárfolyam középárányosán kell pengőre átszámítani. Ha azonban ennek az árfolyamnak alapul vétele a félre súlyosan méltánytalan lenne, e rendelet hatályba lépésétől számított 30 nap alatt előterjesztett kérelmére a felügyelő hatóság a gondnok meghallgatása után a jogviszony tartalmának megfelelő átszámítást alkalmazhat bírói út kizárásával. Ha a kötelezettség aranykoronában úgy lett megállapítva, hogy 1 aranykoronát az U. S. A. dollár $\frac{1}{5}$ részével kell egyenlőnek venni, az aranykoronát 1.16 pengővel kell pengőösszegre átszámítani. Ha a kötelezett kisebb összegnek megfelelő díjfizetéseket teljesített, a különbözeteket 4%-os kamattal a gondnok felhívása után 30 nap alatt pótolni köteles. Ennek elmulasztása esetén a biztosítás pengőösszege a felügyelő hatóság megállapítása szerint megfelelően csökken. A változásokról a fél ajánlott levélben értesítendő.

A rendelet intézkedik a *társaság belső alkalmazottai szolgálati viszonyainak rendezése* felől is. Így szabályozza az illetményeket, a felmondási és végkielégítési jogviszonyokat, rendelkezik a ketős alkalmazások, a nyugdíjak, kegydíjak tőkésítése, az illetmények és nyugdíjak leszállítása és egyes ellátások megszűnése tekintetében is. *E szabályok lényegesen különböznek az 1910/1920. M. E. sz. rendeletben meghatározott elvektől.* Így a felmondási idő legfeljebb hat hónap és nemcsak a hónap utolsó, hanem 15. napjára is szólhat. Az alkalmazottat a felmondási időre nem a szerződésben megállapított illetmények, hanem a gondnok által megállapított csökkentett járandóságok illetik meg és az ilyen csökkentett járandóságok alapján számítható ki az alkalmazottak végkielégítése is. E rendelkezések visszahatnak az 1936. április 8. napja után történt felmondásokra is.

A felmondási időre járó *illetmények, a nyugdíjak és kegydíjak*:

vagy más ellátások összegét akként kell megállapítani, hogy az évi 2400 pengőt meg nem haladó illetményt, úgyszintén az évi 1800 pengőt meg nem haladó nyugdíjat vagy más hasonló természetű járandóságot csökkenteni nem lehet. Az ennél magasabb illetmények 15—20%-kal fokozatosan csökkentendők, a nyugdíjak általában 40 %-kal csökkennek, évi 2400, illetve 1800 pengőn alul azonban nem csökkenthetők. Az illetmények legmagasabb évi összege 12.000 P, a nyugdíjaké 3600 P. A társaság által vállalt minden egyéb kötelezettség megszűnik, a felügyelő hatóság azonban e rendelkezés alól rendkívüli méltánylást érdemlő esetekben kivételt engedélyezhet.

Az üzlet vitelével megbízott személynek a *szolgálati viszonyokra vonatkozó rendelkezések alapján hozott határozata ellen a felügyelő hatósághoz panasznak van helye*. A panaszt, a határozatot tartalmazó ajánlatot tartalmazó ajánlott levél postára adásától számított 30 nap alatt kell a felügyelő hatósághoz beadni. Ennek az eljárásnak elmulasztása a Pp. 180. §. 2. pontja alá eső pergátló ok.

Nem tagadható, hogy a rendelet egyes intézkedései szokatlanok és meglepőek. Így a szerződést módosító, az alkalmazottakra vonatkozó és a nem pengőben kifejezett kötelezettséggel átszámítására vonatkozó szabályok, végül pedig a bírói út kizárása. E sajtóságtól származó nyilatkozás alapján az elgondolásban leli magyarázatát, hogy a kényszeregyességi eljárásban is adós egyességi ajánlata felől bírói út kizárásával a hitelezők szavazata dönt, az egyességi ajánlat pedig csak olyat nem tartalmazhat, ami a jöerkölcsökbe ütközik, vagy a törvény szerint meg nem engedett cselekményre kötelez (1410/1926. M. E. 35. §. 3. bek.). Elméletileg fennállana tehát annak a lehetősége, hogy a hitelezők többsége a Phönix ügyben a rendelet tartalmával azonos egyességi ajánlatot fogadna el. A kényszeregyességi eljárás folyamán pedig érdemben a bíróság közreműködése csupán az egyesesség jóváhagyására szorítkoznék, illetve a jóváhagyás megtagadására, melynek eseteit törvényes rendelkezés sorolja fel.

Biztosító intézet kényszeregyességi ügyében a hitelezők java részét a biztosítottak alkotják. Az pedig nem szorul bővebb magyarázatra, hogy a hitelezők e csoportjának nincs kellő felkészültsége és áttekintése az intézet teherbíró képessége, az orvoslás lehetőségei és módoszatai tekintetében, úgy hogy nem valószínű, hogy a rendezés lehetőségei közül éppen a legalkalmasabb lesz az, mellyel anyagi érdekeit leghatásosabban megvédheti. A biztosító magánvállalatok felügyelő hatósága (államhatalmi szerv) hivatott arra, hogy a biztosítottak érdekeit megvédje. Mint ilyen természetes védője (képviselője) a hitelezők érdekeinek abban az esetben is, ha nem a baj megelőzéséről, hanem annak orvoslásáról, a kár elszigeteléséről és helyrehozásáról van szó. Nem kétséges, hogy a kormányhatalom a biztosítottak érdekeit tartotta szem előtt mikor a rendeletet megalkotta és eképen a hitelezők együttes akaratának volt képviselője, de nem hanyagolta el más érdekek védelmét sem. Ezek az elgondolások alkothatnák a

rendelet vázlatos hatásköri szerkezetét, de kívánatos lett volna, ha a rendelet bevezetésében erre utalás történt volna. Az 1931: XXVI. t.-c. 2. §-ára és az 1935: IX. t.-c.-re való utalás a törvény rugalmasságára való tekintettel elegendő ugyan, de nem megnyugtató.

Az életbiztosítási szerződésen alapuló nem pengőben kirótt kötelezettségeknek pengőben lerovása tárgyában hozott 1936. július hó 1. napján életbelépett 4050/1936. M. E. számú rendelet (B. K. 146. szám).

A rendelet hatálybalépése előtt *aranyzáradék nélkül külföldi pénznemben* kötött életbiztosításokon alapuló kölcsönös kötelezettségek ugyanazon külföldi pénznemben továbbra is érvényben maradnak, mint amennyiben kötettek (eltérően a Phönix kötvényeitől, melyek pengőre szóló kötvényekké alakítottak). A kötvényeken alapuló kétoldalú szolgáltatásokat, amennyiben e rendelet hatályba lépése előtt esedékessé váltak és meg nem szüntek, azon az árfolyamon kell teljesíteni, amelyen a szolgáltatás esedékessége időpontjában azoknak a külföldi pénznemre szóló arany záradékkal el nem látott belföldi kibocsátású értékpapiroknak utoljára lejárt szelvényeit váltják le, amelyekben a biztosító társaságok az idegen valutára szóló életbiztosítások díjtartalékait elhelyezi. Ez az árfolyam ezideig megfelelt az illető valuta MNB. által jegyzett megállapított árfolyamának. Ha azonban a követelés tárgyában a rendelet hatályba lépése előtt hozott jogerős bírói ítélet vagy egység más árfolyamot állapít meg, vagy ha a szolgáltatás esedékességének napját megelőző napon az illető külföldi pénzre nézve a budapesti tőzsdén jegyzett, illetőleg a MNB. részéről megállapított árfolyam magasabb volt, és a kötelezett nem mutatja ki, hogy késedelme vétlen volt, úgy a bírói ítéletben vagy egységben megállapított, illetve a magasabb árfolyam irányadó. Ha a fél e rendelet hatályba lépése előtt a külföldi pénznem értékcsökkenése után a MNB.-nak a teljesítés napjára irányadó árfolyamjegyzést meghaladó árfolyam alapul vételével teljesített fizetést, a többlet pengőösszegét és annak évi 4%-os kamatát a biztosítási időtartam lejáratakor a fél javára el kell számolni.

Ha az életbiztosítási kötvény *aranykoronára szól azzal a kikötéssel*, hogy egy aranykorona az U. S. A. dollár $\frac{1}{5}$ részének felel meg, úgy a biztosító vállalattal szemben kötelezett fél e rendelet hatályba lépésétől számított 30 napon belül, de a társaság kötelező felhívására írásban *kívánhatja*, hogy az életbiztosítási szerződés a felek kölcsönös szolgáltatása szempontjából egyszerű dollárra szóló szerződéssé alakíttassék át egy aranydollárt $\frac{1}{5}$ papírdollárnak számítva. Ha a kötelezett fél e határidő alatt az életbiztosítási szerződésnek dollárra szóló szerződéssé való átalakítását *nem kívánta*, úgy az életbiztosítási szerződés a rendelet erejénél fogva pengőre szóló életbiztosítási szerződéssé alakul át, oly módon, hogy egy aranykorona helyébe 1.16 pengő lép. Ebben az esetben a kötelezett a biztosító vállala-